

שבת מד. (המשנה) עד מה. (ש2 מתחת לתוס' ד"ה 'היכא')

ביאורי מושגים

מוכני אינה נמדדת עימה - כלי עץ מקבל טומאה רק אם יש לו כלי קיבול ורק אם ניתן לטלטל את הכלי גם כשהוא מלא. חכמים שיערו שכלי המחזיק למעלה מ40 סאה לא ניתן לטלטל כשהוא מלא. לכן כלי עץ המחזיק למעלה מ40 סאה - טהור.
 בחישוב גודל הכלי מתחשבים לא רק בכמות הקיבולת אלא גם בדפנות עצמם. לכן השאלה האם מחשבים את המוכני (הגלגל) של העגלה בכלל ה40 סאה משפיעה על השאלה האם העגלה תקבל טומאה.

משנה

ת"ק: נר ישן הינו מוקצה ואסור בטלטול.
ר' שמעון: רק נר שדולק עכשיו הינו מוקצה.

הברייתא מפרטת יותר את הדעות השונות בנושא זה.

טעמים של התנאים:

ר"י: מדין מוקצה מחמת מיאוס.
ר"מ: מדין מוקצה מחמת איסור.
ר"ש: כשהנר דולק הוא בסיס לדבר האסור - לשלהבת.

ר' יהודה: כל נר שהדליקו בו אפילו לפני שבת - הינו מוקצה.
ר' מאיר: נר שהדליקו בו בשבת - הינו מוקצה לאותה שבת.
ר' שמעון: נר שהדליקו בו בשבת - הינו מוקצה בזמן שהוא דולק.
ר' אלעזר בר' שמעון: מותר אפילו לקחת משמן של נר ההולך לכבות.

ר"ש מודה לר"מ בכלי גדול.

ר"י מסכים שיש גם מוקצה מחמת איסור. לכן הוא יסבור שגם נר ממתכת (שאין בו מיאוס) הינו מוקצה לאותה שבת.

בשעת הדחק הקל רב לסמוך על שיטת ר' שמעון.

רב פסק כר' יהודה: אם היו מעות על הכלי בין השמשות הכלי מוקצה לכל השבת.
ר' שמעון חלק על ר' יהודה: הכלי מוקצה רק אם יש עליו עכשיו מעות.

שיטת רב במיטה ששמו עליה מעות:

אם היא מיועדת למעות:
 לא שם עליה עדיין מעות - אינה מוקצה.
 שם כבר מעות (אפי' ביום חול) - מוקצה.

אם אינה מיועדת למעות:
 היו עליה מעות בין השמשות - מוקצה.
 לא היו עליה מעות ביה"ש - אינה מוקצה.